

Кривична одговорност на правните лица преку
дејствијата на одговорните лица и законските
застапници на истите, правните лица во стечај,
нивните правни следбеници

Судија **Артан Лимани**

Онлајн Обука

16 јуни 2022 година

Академија за судии и јавни обвинители “Павел Шатев”

Агенда

1. Кривично дело: Дефиниција

- Кривично дело е противправно дело што со закон е определено како кривично дело и чии обележја се определени со закон.
- Главна казна Член 96-а
 - (1) За кривични дела на правни лица како главна казна се изрекува парична казна.
 - (2) Паричната казна се изрекува во износ кој не може да биде помал од 100.000 денари, ниту поголем од 30 милиони денари.
 - (3) За кривични дела сторени од користољубие, како и за кривични дела со кои се остварува корист или се предизвикува штета од големи размери, може да се изрече парична казна до двојниот износ од максимумот на оваа казна или во сразмер со висината на предизвиканата штета, односно остварената корист, но најмногу до нивниот десеткратен износ.

2. Одговорни лица

- Како одговорни лица на правните лица се овластени лица предвидени со закон
 - Управители,
 - Прокуристи,
 - Управен одбор,
 - Одбор на директори и тн, и
 - Стечаен управник над правно лице над кое е отворена стечајна постапка

3. Претходна постапка – чл54 од Законот за стечај

- По поднесен предлог за отварање на стечајна постапка од страна на предлагач доверител или на самиот должник и по исплатениот аванс, стечајниот судија носи решение за поведување на претходна постапка за испитување на условите за отварање на стечајна постапка

Претходна постапка (прод.)

- Со самото решение за поведување на претходна постапка, стечајниот судија освен што ќе закаже рочиште за испитување на условите за отварање на стечајна постапка во рок од 30 дена од денот на донесување на истото решение, согласно чл.58 од ЗС ќе ги определи и следните мерки:
 - Именува привремен стечаен управник
 - Да одреди општа забрана за располагање на имотот на должникот или да одреди дека должникот може да располага со својот имот само со претходно одобрение на стечајниот судија или на привремениот стечаен управник

Претходна постапка (прод.)

- Да го забрани или привремено да го одложи одредувањето или спорведувањето на присилното извршување или обезбедување против должникот и
 - Да ги забрани исплатите од сметката на должникот
-
- Истото решение се доставува до предлагач доверител или должник, до самиот должник, привремениот стечаен управни, до ЦР на РСМ и се објавува на веб страница на судот

5. Привремен стечаен управник чл.59 од ЗС

- Со донесеното решение за именување на привремен стечаен управник, овластувањето за располагање со имотот на должникот преминува на привремениот стечаен управник а кој е должен за :
- Да го заштити имотот на должникот со сите соодветни средства
- Да дава согласност на органите на управување на должникот за водење на работењето се до донесувањето на одлука за отварање на стечајна постапка со цел да се избегне значително намалување на имотот, и
- Да испита дали должникот има имот над кој може да се отвори и е доволен за спроведување на стечајната постапка и намирување на трошоците на стечајната постапка и побарување на довертиелите.

6. Отворење на стечајна постапка

- По испитување на условите за отварање на стечајна постапка и приложениот извештај од страна на привремениот стечаен управник се носи решение за отварање на стечајна постапка.
- Во истото решение се именува и стечајниот управник.

7. Органи на стечајната постапка

- Органи на стечајната постапка се – стечајниот судија, стечаен управник, одбор на доверители и собрание на доверители.
- Стечајниот судија меѓу другите надлежности врши контрола над законитоста на работата на стечајниот управник додека пак одбор на доверители е орган кој во стечајната постапка се основа заради заштита на интересите на доверителите и ги извршува процесните дејствија кој согласно овој закон е надлежен да ги извршува за сметка на сите доверители кои се странка во постапката.

8. Стечаен управник чл.20 од ЗС

- Се именува од страна на судот од редовите на стечајни управници кои се стекнале со лиценца за вршење на работите на стечаен управник, запишани во регистарот на стечајни управници и е член на Комората на стечајни управници.

9. Овластувања на стечајниот управник

чл.33 од ЗС

- Стечајниот управник го застапува и претставува должникот само за оние работи кои се однесуваат на стечајната постапка и стечајна маса;
- Ако должникот – правно лице продолжува да работи во текот на стечајната постапка, работењето го води стечајниот управник;
- Стечајниот управник ги вди само оние работи на должникот – поединец што се однесуваат на стечајната маса и го застапува како стечаен должник со овластување на законски застапник;
- Стечајниот управник при вршењето на своите функции должности има статус на службено лице и право на заштита која според закон ја имаат службените лица.

10. Должности на стечајниот управник
предвидени во чл.34 од ЗС

11. Контрола над работата на стечајниот
управник чл.35 од ЗС

12. Правните последици од отварањето на стечајната постапка

- Настапуваат наредниот ден кога огласот за отварање на стечајна постапка ќе биде истакнат на огласна табла.
- Со отварањето на стечајната постапка престануваат правата на членовите на органите на управување, управителот односно директорот или друг орган на управување, застапниците и полномошниците како и на членови на органите на надзор.
 - Сите права во поглед на располагањето на имотот како и другите права преминуваат на стечајниот управник и тоа во начин обем и според условите утврдени со овој закон.

13. Членови од Кривичниот законик на РСМ

- Предвидени за сторени кривични дела поврзано со работатат на правни лица и нивните одговорни лица
 - Лажен стечај Член 254 (1) Тој што со намера да избегне обврска за плаќање ќе предизвика стечај со привидно продавање на имотот или негов дел, со префрлање на средства на други сметки или отстапување без надоместок или отуѓување со несразмерно ниска вредност, со склучување лажни спогодби за долг или признавање неvistинити побарувања или со прикривање, уншитување, преправање или водење деловни книги така што да не може да се утврди неговата вистинска имотна состојба, ќе се казни со затвор од една до пет години и со парична казна. (2) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

13. Членови од Кривичниот законик на РСМ (прод.)

- Предизвикување стечај со несовесно работење Член 255 (1) Тој што знае дека самиот или некој друг како должник е неспособен за плаќање со неразумно трошење и отуѓување предмети и права за несразмерно ниска цена, со прекумерно задолжување, со преземање несразмерни обврски, склучување или обновување договори со лица неспособни за плаќање, со пропуштање да се оствари побарување или на друг начин ги повредува своите должности при управувањето со имотот 104 или при водењето на работата и со тоа ќе предизвика стечај, ќе се казни со затвор од три месеци до три години. (2) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

13. Членови од Кривичниот законик на РСМ (прод.)

- Злоупотреба на постапката за стечај Член 256

(1) Тој што во постапката во стечајната постапка ќе пријави лажно побарување или побарување по лажен исплатен ред, за да оствари право кое не му припаѓа, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Доверител, член на одбор на доверители или стечаен управник, кој за себе или за друг ќе прими имотна корист или ветување на имотна корист, за да се донесе или да не се донесе одлука во определена смисла или на друг начин да оштети барем еден доверител во постапката за стечај ќе се казни со парична казна или затвор до три години.

(3) Со казната од став 1 ќе се казни тој што на доверител, член на одборот на доверители или стечајниот управник ќе му даде или вети имотна корист заради остварување на делото од став 1.

(4) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

13. Членови од Кривичниот законик на РСМ (прод.)

- Оштетување или повластување на довертели Член 257
 - (1) Одговорно лице кое знаејќи дека правното лице станало неспособно за плаќање, со исплата на долг или на друг начин намерно ќе стави некој доверител во поповолна положба оштетувајќи ги со тоа другите доверители, ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.
 - (2) Одговорно лице кое знаејќи дека правното лице станало неспособно за плаќање, со намера да ги изигра или оштети доверителите ќе признае невистинито побарување, ќе состави лажен договор или со некое друго измамничко дејствие ќе оштети доверители, ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години.
 - (3) Ако поради делото од ставовите 1 и 2 настапила имотна штета од големи размери или поради тоа правното лице паднало под стечај, сторителот ќе се казни со затвор од една до десет години.
 - (4) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

13. Членови од Кривичниот законик на РСМ (прод.)

- Злоупотреба на службената положба и овластување Член 353

(1) Службено лице кое со искористување на својата службена положба или овластување, со пречекорување на границите на своето службено овластување или со неизвршување на својата службена должност ќе прибави за себе или за друг некаква корист или на друг ќе му нанесе штета, ќе се казни со затвор од шест месеци до три години.

(2) Ако сторителот на делото од став 1 ќе прибави поголема имотна корист или ќе предизвика поголема имотна штета или потешко ќе ги повреди правата на друг, ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години.

(3) Ако сторителот на делото од став 1 прибави значителна имотна корист или нанесе значителна штета, сторителот ќе се казни со затвор најмалку три години.

(4) Со казна од ставовите 1, 2 и 3 ќе се казни и одговорно лице, одговорно лице во странско правно лице што има претставништво или врши дејност во Република Македонија или лице што врши работи од јавен интерес, ако делото е сторено во вршење на неговото овластување или должност.

(5) Ако делото од ставовите (1) и (4) е сторено при вршење јавни набавки или на штета на средствата од Буџетот на Република Македонија, од јавните фондови или од други средства на државата, сторителот ќе се казни со затвор најмалку пет години.

Заклучок / Резиме